

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.020.02.2016

P/16/073

03174616

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok

T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33

lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/073 – Wdrażanie zasad zdrowego żywienia w szkołach publicznych ¹	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Henryk Dąbrowski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/72/2016 z dnia 19 września 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)	
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa w Czerwonce, 16-150 Suchowola (zwana dalej: „Szkołą” lub „SP”)	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Katarzyna Nakoneczna – Dyrektor Szkoły ²	(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Szkoła rzetelnie rozpoznała potrzeby i problemy związane z prawidłowymżywieniem uczniów. Dzieciom odbywającym roczne przygotowanie przedszkolne oraz uczniom klas I-VI stworzono warunki do codziennego spożywania posiłków i zapewniono udział w dziewięciu programach propagujących prawidłowe nawyki żywieniowe. Programy te były adekwatne do zdiagnozowanych problemów żywieniowych i realizowane zgodnie z założeniami, we współpracy z rodzicami oraz pielęgniarką szkolną. Najwięcej dzieci uczestniczyło w programach finansowanych przez Agencję Rynku Rolnego (dalej „ARR”), pt. „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”, a także w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” uczniom i dzieciom odbywającym roczne przygotowanie przedszkolne zapewniono owoce i warzywa oraz soki owocowo-warzywne w asortymentach i porcjach określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 18 czerwca 2015 r.⁴ Z kolei w ramach programu „Mleko w szkole” trzy razy w tygodniu wydawano im mleko UHT.

Uczniom zapewniono także możliwość spożywania ciepłych posiłków, dostarczanych do stołówki zorganizowanej na terenie Szkoły przez podmiot zewnętrzny, na podstawie umowy zawartej z Burmistrzem Suchowoli. Z posiłków tych w roku szkolnym 2015/2016 skorzystali wszyscy uczniowie, a w kolejnym – 90,6% z nich. Większość z uczniów korzystała z obiadów (odpowiednio 93,9% i 83%) opłaconych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (nie stwierdzono przypadków stygmatyzacji uczniów spożywających obiady sfinansowane z tego programu).

Szkoła realizowała też różnorodne działania edukacyjne w zakresie kształcenia prawidłowych nawyków żywieniowych, połączone z zajęciami praktycznymi, w trakcie których przygotowywano i spożywano samodzielnie wykonane posiłki.

¹ Kontrolą objęto lata 2015 – 2016 (do 9 listopada 2016 r., tj. do zakończenia czynności kontrolnych). Natomiast dane statystyczne zaprezentowano od roku szkolnego 2012/2013.

² Zastępująca to stanowisko od 1 lipca 2012 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu „Owoce i warzywa w szkole” (Dz. U. z 2015 r. poz. 886). Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem MRIRW” z dnia 18 czerwca 2015 r.”

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- ponad czteroletniego opóźnienia w złożeniu wniosku o dokonanie wpisu Szkoły do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów państwowej inspekcji sanitamej, w związku z wydawaniem od września 2012 roku obiadów w pomieszczeniach szkolnych,
- uchwalenia szkolnego Programu wychowawczego i Programu profilaktyki przez Radę Pedagogiczną, co było naruszeniem przepisów art. 54 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵,
- nieodbierania od rodziców/opiekunów indywidualnych zgód na udział ich podopiecznych w programach żywieniowych,
- niewyegzekwowania od dostawcy owoców i warzyw dostarczania ich w warunkach zgodnych z zaleceniami producenta (w temperaturze 2-4°C),
- nieprowadzenia w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 ewidencji dostarczonych do szkoły i udostępnianych uczniom owoców i warzyw, według wzoru ustalonego przez ARR, czym naruszono przepisy § 6 ust. 3 pkt. 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 18 czerwca 2015 r.,
- nierzetelnego prowadzenia w roku szkolnym 2016/2017 ewidencji spożytego przez dzieci mleka oraz owoców i warzyw.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę, że uczniom nie zapewniono dostępu do wody niegazowanej w postaci butelkowanej lub z dystrybutorów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja programów kształtujących prawidłowe nawyki żywieniowe

Opis stanu
faktycznego

1.1. W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 Szkoła kształciła odpowiednio: 35, 35, 33, 33 i 53 uczniów. W okresie tym tylko jeden z nich zwolniony był z udziału z zajęciach wychowania fizycznego. Uczniów nie zwolniono z wykonywania określonych ćwiczeń oraz nie odnotowano przypadków nieusprawiedliwionego opuszczania przez nich ponad 20% zajęć z wychowania fizycznego.
(dowód: akta kontroli str. 8-10)

1.2. Szkoła corocznie uzyskiwała od pielęgniarki szkolnej⁶ (po przeprowadzonych przez nią badaniach przesiewowych w zakresie BMI⁷) informację o liczbie dzieci z niedowagą, nadwagą lub otyłością. I tak:

- w roku szkolnym 2012/2013 przebadano 26 dzieci, z których dwoje posiadało nadwagę (7,7% przebadanych) i dwoje było otyłych (7,7%),
- w roku szkolnym 2013/2014 z przebadanych 21 dzieci, dwoje dzieci było z niedowagą (9,5%), dwoje było otyłych (9,5%), a sześciu z nadwagą (28,6%),
- w roku szkolnym 2014/2015 przebadano 18 dzieci, z których trzech miało nadwagę (16,7%) i trzech było otyłych (16,7%),
- z przebadanych 16 dzieci w roku szkolnym 2015/2016 czterech posiadało nadwagę (25%), a jedno dziecko było otyłe (6,3%).

Na dzień zakończenia kontroli nie przeprowadzono badań przesiewowych uczniów w roku szkolnym 2016/2017.
(dowód: akta kontroli str. 8)

Działania mające na celu kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych, w tym zmierzające do zapobiegania nadwadze i otyłości oraz niedożywieniu uczniów uwzględniono w szkolnym Programie wychowawczym i Programie profilaktyki. W obu programach, które obowiązywały w latach 2013 – 2015 określono wymóg realizacji pięciu tego rodzaju działań, a także dotyczących zdrowego stylu życia. Z kolei programami przyjętymi na lata 2016 – 2018 liczbę tych działań zwiększono do 11. Ustalono m.in., że z początkiem roku szkolnego 2015/2016 podjęte zostaną działania zmierzające

⁵ Dz. U. 2016 r. poz. 1943. Ustawa zwana dalej: „uoso”.

⁶ Zatrudnionej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej.

⁷ Body Mass Index – zgodnie z wytycznymi WHO, podstawowy miernik wagi, w zależności od wzrostu.

do wykształcenia wśród uczniów umiejętności higienicznego i estetycznego spożywania posiłków oraz prawidłowego przechowywania produktów żywnościowych. Stosownie do przyjętych uregulowań z rodzicami uczniów, u których stwierdzono niedożywienie, nadwagę lub otyłość przeprowadzono indywidualne rozmowy. Uczniów nie kierowano do lekarza i poradni psychologiczno-pedagogicznej, ponieważ – jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły – „dotychczas nie stwierdzono rażących przypadków nadwagi uczniów oraz ich niedożywienia.” (dowód: akta kontroli str. 16-17 i 85)

Sposób uchwalenia ww. programów omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.

1.3. W latach szkolnych 2012/2013 – 2016/2017 dzieci odbywające roczne przygotowanie przedszkolne oraz uczniowie klas I-VI uczestniczyli w realizacji dziewięciu programów kształtujących prawidłowe nawyki żywieniowe oraz zdrowy styl życia, które omówiono w pkt. 1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Uczniom zorganizowano także zajęcia pozalekcyjne z wychowania fizycznego, które prowadzono w wymiarze od 20 do 70 godzin rocznie (umożliwiając m.in. naukę pływania oraz uprawiania lekkoatletyki). W sportowych zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło od 10 do 25 uczniów, w tym od jednego do czterech, u których stwierdzono nadwagę lub otyłość. (dowód: akta kontroli str. 9-10 i 20)

Koordinację poszczególnych programów prowadził Dyrektor Szkoły, co omówiono w pkt. 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

1.4. Poszczególne programy profilaktyczne realizowano odrębnie, a prowadzone w ich ramach działania nie powtarzały się. (dowód: akta kontroli str. 85-89)

1.4.1. Program „Owoce i warzywa w szkole” realizowano corocznie, korzystając z produktów (owoce, warzywa oraz soki owocowo-warzywnych), które dostarczał zatwierdzony podmiot⁸. Z dostawcą tym Szkoła zawarła umowy, korzystając z druku formularza ustalonego przez ARR, który zawierał dane wymagane przepisem § 8 rozporządzenia MRiRW z dnia 18 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 28-30 i 37-45)

Programem objęto wszystkie dzieci odbywające przygotowanie przedszkolne oraz uczniów klas I-III. Pisemnie wyrażoną zgodę na udział dzieci i uczniów w programie uzyskano w bieżącym roku szkolnym. Przyczyny nieuzyskania tej zgody w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 28-30)

Analiza stanu realizacji programu „Owoce i warzywa w szkole” wykazała m. in., że:

- a) Dostawca przywoził owoce i warzywa zgodnie z wymogami określonym w umowach zawartych ze Szkołą, tj. samochodem przeznaczonym do przewozu artykułów spożywczych, w ustalonych terminach oraz w ilościach zapewniających wykorzystanie w okresie zgodnym z ustalonym terminem przydatności do spożycia. Zagadnienie dowozu omawianych produktów omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.
- b) Zapewniono urozmaicenie otrzymywanych produktów, odpowiadających regionowi Podlasia. Uczniom przekazano: jabłka, gruszki, truskawki, borówki amerykańskie, marchew, rzodkiew, paprykę słodką, pomidory, kalarepę, soki owocowe, warzywno lub owocowo-warzywno w ilościach odpowiadających wymogom określonym w załączniku do rozporządzenia MRiRW z dnia 18 czerwca 2015 r.
- c) Owoce i warzywa były zapakowane w porcje, składające się z jednego produktu objętego grupą „owoce lub przetwory owocowe” oraz jednego produktu objętego grupą „warzywa lub przetwory warzywno”. Jednostkowe opakowania produktów zawierały informację o terminie przydatności do spożycia, wadze (netto) oraz warunkach przechowywania. Nie stwierdzono przypadków dostarczenia zepsutych i nieświeżych produktów.

⁸ Przedsiębiorca został zarejestrowany w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców ARR pod numerem 1180084794*01017348 oraz uzyskał zatwierdzenie do uczestnictwa w programie „Owoce i warzywa w szkole”, na mocy decyzji Dyrektora Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego w Warszawie, nr OWS/Dz/WA/004/08/2011 z 31 sierpnia 2011 r.

- d) Owoce i warzywa oraz soki owocowo-warzywne przechowywano w lodówce, skąd pobierano je w celu przekazania uczniom.
- e) Spożycie owoców i warzyw oraz soków owocowo-warzwnych odbywało się na przerwie międzylekcyjnej (trwającej od 9⁵⁵ do 10⁰⁵), w pomieszczeniach klas oddziału przedszkolnego i klas I-III, a także na korytarzu szkolnym, gdzie niektórzy uczniowie przebywali na przerwie międzylekcyjnej, pod nadzorem wychowawcy klas lub dyżurujących nauczycieli.
- f) Porcje owoców i warzyw były udostępniane w okresach i wielkościach określonych w załączniku do rozporządzenia MRiRW z 2015 r. oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu „Owoce i warzywa w szkole”⁹. Ich ilość była zgodna z wytycznymi ARR ustalonymi w tym zakresie¹⁰.
- g) Program był realizowany w terminach określonym w § 2 rozporządzenia MRiRW z 18 czerwca 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 28-30, 78-80, 85-89 i 127-130)

W trakcie kontroli przeprowadzono badanie ankietowe wśród 10 rodziców uczniów klas I-III (spośród 11 uczęszczających do Szkoły w roku szkolnym 2016/2017). Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że sześciu rodziców wskazało, że owoce i warzywa były zawsze zjadane przez dzieci w szkole. Dwóch ankietowanych stwierdziło, że produkty te były czasami zjadane w szkole, a czasami w domu, a dwóch innych podało, że owoce i warzywa były przynoszone do domu, gdzie nie zawsze były zjadane. Sześciu ankietowanych nie wskazało wad programu „Owoce i warzywa w szkole”. W ocenie dwóch rodziców oferowane dzieciom produkty były mało urozmaicone. Natomiast trzech innych rodziców podało, że dzieci przynosiły do domu nieświeże lub zepsute warzywa i owoce.

(dowód: akta kontroli str. 162-191)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nauczyciele nie mają możliwości zmuszenia ucznia do spożycia przekazanych mu produktów. Dodała, że zdarzają się nieliczne przypadki, kiedy dzieci wkładają do tomistra (plecaka) niezjedzone w szkole owoce i warzywa, skąd po kilku dniach są wyjmowane przez rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 131-132)

1.4.2. W corocznie realizowanym programie „Mleko w szkole” uczestniczyły wszystkie dzieci uczęszczające do Szkoły. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nauczyciele dokonali rozeznania dotyczącego ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych (np. występowania nietolerancji laktozy), które nie wykazały wśród uczniów przeszkód do udziału w programie. Fakt tego rozeznania oraz uzyskania zgody rodziców/opiekunów na udział dzieci w omawianym programie nie został jednak udokumentowany, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia, w sekcji „Ustalane nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 31-32 i 85-89)

W latach 2015 – 2016 (do końca października) otrzymywano wyłącznie mleko UTH, w opakowaniach 250 ml, ponieważ Szkoła nie posiadała warunków do magazynowania innych produktów mleczarskich. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nie ubiegano się o urządzenia chłodnicze, ponieważ dzieci i rodzice byli zadowoleni z mleka UTH, nie żądając innych produktów.

(dowód: akta kontroli str. 31-32 i 85-89)

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny wykazały, że uczniowie spożywali mleko w salach lekcyjnych i na korytarzu szkolnym, w przerwach między lekcjami, w obecności wychowawcy klasy lub dyżurującego nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 127-130)

W trakcie przeprowadzonych przez NIK badań ankietowych wśród 21 rodziców¹¹:

- dziewięciu odpowiedziało, że program „Mleko w szkole” nie posiada wad,
- jedenastu zwróciło uwagę na zbyt małe urozmaicenie produktów mleczarskich,
- jeden zaproponował częstsze spożycie mleka,

⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 886 oraz z 2016 r. poz. 1457.

¹⁰ <http://www.arr.gov.pl/liczba-porcji-otrzymywanych-przez-jedno-dziecko>.

¹¹ W bieżącym roku szkolnym do klas I-VI uczęszczało 53 uczniów.

– 16 podało, że mleko zawsze spożywane było w szkole, a pięciu stwierdziło, iż czasami odbywało się to także w domu. (dowód: akta kontroli str. 116-124 i 162-216)

1.4.3. Szkoła nie uczestniczyła w realizacji programu „Zachowaj równowagę”, ponieważ – jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły – przystąpiono do innych, nie mniej skutecznych programów (które omówiono poniżej). (dowód: akta kontroli str. 9-10 i 131)

1.4.4. Ogólnopolski program edukacyjny pn. „Trzymaj formę”, współorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia¹², realizowano w roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017, obejmując nim odpowiednio: 23 i 28 uczniów klas IV-VI. Zadania programowe wykonywano głównie na zajęciach z wychowania fizycznego, przestrzegając założeń programu.

(dowód: akta kontroli str. 9-10 i 97)

1.4.5. Szkoła corocznie uczestniczyła w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którym objęto wszystkich uczniów wymagających tego rodzaju wsparcia. Uczniów do udziału w programie wytypował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli (dalej: „MGOPS”), na podstawie sytuacji materialnej rodzin oraz Dyrektor Szkoły, biorąc pod uwagę potrzeby uczniów. W ramach list dyrektorskich, w latach szkolnych 2014/2015 - 2015/2016, ciepły posiłek spożywało odpowiednio czterech i ośmiu uczniów. Burmistrz Suchowoli nie upoważnił Dyrektora Szkoły do udzielania zwolnień rodziców z całości lub z części opłat.

(dowód: akta kontroli str. 33, 85 i 225-226)

W latach szkolnych 2012/2013 – 2016/2017 dożywianiem w ramach analizowanego programu objęto odpowiednio 31, 33, 30, 31 i 44 uczniów, co stanowiło kolejno 88,6%, 94,3%, 90,9%, 93,9% i 83% ogółu¹³. W latach szkolnych 2012/2013 – 2015/2016 oraz we wrześniu 2016 roku uczniom w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wydano 24.979 obiadów.

(dowód: akta kontroli str. 11)

Liczbę uczniów wymagających dożywiania ustalano po przeprowadzonych wywiadach dotyczących sytuacji bytowej rodzin uczniów oraz w oparciu o listy uczniów zakwalifikowanych przez MGOPS do otrzymania świadczeń socjalnych w postaci ciepłego posiłku. W ocenie Dyrektora Szkoły liczba dzieci wymagających dożywiania wynikała „z nienajlepszej sytuacji dochodowej rodzin, które zamieszkują tereny rolnicze, na których brak jest miejsc pracy, w tym szczególnie zapewniających godziwe wynagrodzenie”.

(dowód: akta kontroli str. 85)

Ocenę kaloryczności wydanych obiadów oraz warunki ich spożywania omówiono w pkt. 1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

1.4.6. W latach szkolnych 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 w Szkole realizowano także programy: „Zdrowo jem, więcej wiem”, „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Umiem pływać” oraz „Śniadanie daje moc”. Pierwszy z wymienionych programów zrealizowano z udziałem 10 uczniów klas pierwszej i drugiej w roku szkolnym 2014/2015 oraz 17 uczniów klas pierwszej i trzeciej w roku szkolnym 2015/2016, a drugi program w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 oraz w bieżącym roku szkolnym, obejmując nim wszystkie dzieci oddziału przedszkolnego. Program m.in. zmierzał do przekonania rodziców i dzieci o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym. Polegał głównie na przeprowadzaniu pogadań na temat kształtowania nawyków zdrowego odżywiania.

(dowód: akta kontroli str. 9-10 i 91-95, 98 i 107-112)

¹² www.trzymajforme.pl. Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Realizowany jest metodą projektu, dzięki czemu wykracza poza podstawę programową i programy nauczania szkoły. Projekty winny służyć promocji aktywności fizycznej, uczyć prawidłowego, czyli zrównoważonego i zbilansowanego sposobu odżywiania się dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności indywidualnej za zdrowie i zasady wolnego wyboru.

¹³ Bez dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego.

Program „Umiem pływać” zrealizowano wśród 15 uczniów klas I-III w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016. Dotyczył on nauki pływania. Uczniów zapoznano także z działaniami zapobiegającymi nadwadze oraz promowaniu zdrowego stylu życia.

(dowód: akta kontroli str. 98)

W roku szkolnym 2016/2017 przystąpiono do realizacji programu „Śniadanie daje moc”, do którego zaangażowano dzieci oddziału przedszkolnego (11) oraz uczniów klas I-III (23). Celem programu było zwiększanie świadomości nt. zdrowego odżywiania i roli śniadania w diecie dziecka¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 10)

1.5. Od września 2012 roku Szkoła stworzyła uczniom możliwość spożycia ciepłego posiłku. Od tego czasu uczniom dostarczano jednodaniowe obiady, a od stycznia 2013 roku zastąpiono je dwudaniowym posiłkiem, przygotowywanym przez komunalną spółkę „Centrokom” z Suchowoli (dalej: „Spółka”). Posiłki przygotowane przez Spółkę dowożono w termosach i ciepło wydawano uczniom. Fakt spożywania obiadów na terenie Szkoły zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego dopiero 27 września 2016 r., co szerzej omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 21, 34 i 127-130)

Kontrola wykazała, że:

- a) Obiady przygotowywane były według 10-dniowych jadłospisów, sporządzanych przez Spółkę, które wywieszano na szkolnej tablicy ogłoszeń.
- b) Uczniom zapewniono bezpieczne warunki spożywania posiłków, w czasie 25 minutowej przerwy międzylekcyjnej. Dzieci oddziału przedszkolnego spożywały obiady w pomieszczeniu klasowym, razem z nauczycielem, a uczniowie klas I-VI w odrębnej sali klasowej, pod nadzorem nauczycieli i osób serwujących posiłki. Oba pomieszczenia posiadały wymaganą ilość stolików i krzeseł. Pozytywną ocenę warunków spożywania posiłków wydał Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce, po kontroli przeprowadzonej 7 października 2016 r.
- c) Zapewniono jednakowe traktowanie wszystkich spożywających obiady, niezależnie od sposobu finansowania zakupu posiłków.
- d) Jednostkowy koszt obiadu wynosił od 4,97 zł w roku szkolnym 2014/2015 do 5,27 zł w I połowie 2016 r.
- e) Nie odnotowano zatruć pokarmowych po spożytych posiłkach.
- f) Dyrektor nie informowała dostawcy obiadów o nieobecności w Szkole uczniów, w celu zmniejszenia liczby posiłków dostarczonych na dany dzień¹⁵. Wyjaśniając brak tych działań Dyrektor podała, że wynikało to m.in. z wysokiej frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych (wynoszącej od 95% do 97%) oraz faktu, iż nikt tego nie wymagał. Analiza stanu dożywiania w losowo wybranym okresie (od stycznia do marca 2015 roku) wykazała, że w tym czasie do Szkoły dowieziono 1.813 obiadów (o wartości 9.011 zł), z których 78 (za 388 zł) było przeznaczonych uczniom nieobecnym na zajęciach przez okres co najmniej dwóch kolejnych dni.

(dowód: akta kontroli str. 24-27, 34-36, 76-77 i 85-89)

Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród rodziców i opiekunów prawnych 19 uczniów korzystających z wyżywienia w Szkole wynika, że 95% z nich było zadowolonych z możliwości spożywania obiadów na terenie Szkoły (jeden ankietowany nie zajął w tej sprawie stanowiska). Wszyscy podali, że nie należy zmieniać sposobu serwowania posiłków. Uwagi wniesiono, co do jakości, kaloryczności i urozmaicenia obiadów. Zdecydowanie dobrze posiłki te oceniło czterech ankietowanych, raczej dobrze – 10, a brak zdania w tym zakresie wyraziło pięć osób. Tylko ośmiu ankietowanych

¹⁴ <http://sniadaniedajemoc.pl/o-programie/idea-programu-sniadanie-daje-moc/>.

¹⁵ W myśl § 5 umowy zawartej pomiędzy Burmistrzem Miasta Suchowola a Spółką CENTROKOM na realizację świadczeń pomocy społecznej w formie przygotowania, wydawania oraz dostarczania obiadów w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” powiadomienie powinno zostać dokonane na dzień przed dostawą obiadów, co byłoby podstawą do zapłaty tylko za faktycznie wydane w danym miesiącu posiłki.

stwierdziło, że nie należy zmieniać sposobu przygotowania posiłków. W ocenie pięciu osób należy poprawić jakość produktów, a ośmiu wniosło o zwiększenie urozmaicenia posiłków.

(dowód: akta kontroli str. 116-124 i 162-216)

W dniu 5 października 2016 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sokółce (dalej: „PSSE”) pobrała próbki serwowanego obiadu¹⁶ i przekazała je do Działu Laboratoryjnego Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku, w celu przeprowadzenia badań mikrobiologicznych. Zbadane pięć próbek nie wykazało obecności pałeczek z rodzaju *Salmonella* (w 25g), zaś liczba *Listeria monocytogenes* (w 1 g w temp. 37°C) była w każdej z nich poniżej 10 (zagadnienie zostało także opisane w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”).

(dowód: akta kontroli str. 133-135 i 229-230)

1.6. Uczniom nie zapewniono dostępu do wody pitnej i automatów z żywnością. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: „Szkoły nie stać na zakup butelkowanej wody pitnej i urządzeń dozujących”. Dodała, że z chwilą uruchomienia działalności sklepu szkolnego (tj. w bieżącym roku szkolnym), zostanie wprowadzona możliwość zakupu butelkowanej wody pitnej. Zagadnienie to omówiono w dalszej części niniejszego wystąpienia, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”. (dowód: akta kontroli str. 34, 85-89 i 127-130)

Sklepik szkolny uruchomiony został 17 października 2016 r. przez Samorząd Uczniowski. W dniu 24 października 2016 r. PSSE przeprowadziła kontrolę tego obiektu stwierdzając, że oferowany tam asortyment był zgodny z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach¹⁷. (dowód: akta kontroli str. 217-223 i 224)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono niżej wymienione nieprawidłowości:

1. Wniosek o ujęcie Szkoły w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów państwowej inspekcji sanitarnej, z uwagi na wydawanie obiadów w pomieszczeniach szkolnych, złożono dopiero w trakcie kontroli NIK (27 września 2016 r.), zamiast – stosownie do art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia¹⁸ – w sierpniu 2012 roku, przed rozpoczęciem żywienia, czyli z ponad czteroletnim opóźnieniem. Z wyjaśnień Dyrektora Szkoły wynika, że przyczyną opóźnienia było przeoczenie tego obowiązku. Stwierdziła ona, że: „Wniosek w tej sprawie złożyłam już w ubiegłym roku szkolnym (niestety nie dysponuję potwierdzeniem i kopią tego dokumentu). Nie znam przyczyn nieodnotowania tego faktu przez Terenową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Sokółce. Być może wynikało to z faktu, iż wniosek ten sporządzony był w innej formie, niż wg wzoru wymaganego przez tą instytucję. We wrześniu 2016 r. otrzymałam informację z CENTROKOMU, że Szkoła nie jest odnotowana w rejestrze pomiotów prowadzących żywienie zbiorowe. Wniosek w tej sprawie ponowiłam, składając go na ustalonym wzorze”. (dowód: akta kontroli str. 21, 23, 34 i 85-89)
2. W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 nie odbierano od rodziców (opiekunów prawnych) zgód na udział ich dzieci w programach „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”. W przypadku programu „Owoce i warzywa w szkole” indywidualne zgody rodziców były wymagane przez „Warunki uczestnictwa w tym programie”, zaś w przypadku programu „Mleko w szkole” były one niezbędne do wskazania liczby uczestników programu, w celu obliczenia kwoty dotacji do mleka. Żądanie takich zgód jest też istotne z powodu możliwości wystąpienia alergii wśród uczniów, np. nietolerancji laktozy. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: „Nikt nie zwrócił na to uwagi oraz tego się nie domagał. Dopiero w bieżącym roku szkolnym, firmy zapatrujące szkołę w owoce i warzywa przekazały nam informację, że jest to wymagane uzyskanie tej zgody.

¹⁶ W skład próbki wchodził kotlet mielony, surówka z pomidora oraz posiłek obiadowy.

¹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1154.

¹⁸ Dz. U. z 2015 poz. 594, ze zm.

Nadmieniam, że rodzice powiadamiani byli, iż w szkole prowadzone są powyższe programy profilaktyczne (co chociażby wynika z wywieszonych plakatów), i żaden z nich nie zgłaszał uwag, co do uczestnictwa jego dziecka w tych przedsięwzięciach. Formalnych (pisemnych) zgód rodziców jednak nie uzyskano".

(dowód: akta kontroli str. 28-32 i 85-89)

3. Program wychowawczy i Program profilaktyki (na lata 2016 – 2019) uchwaliła Rada Pedagogiczna, a nie Rada Rodziców, co było niezgodne z wymogami art. 54 ust. 2 pkt 1 uoso. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że powyższe dokumenty uchwalono przestrzegając postanowień § 2 ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁹. Przepisy art. 54 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy stanowią natomiast, że do kompetencji rady rodziców należy uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego i programu profilaktyki. W Szkole oba programy rozpatrzone zostały co prawda przez ww. organy, ale formalnie uchwaliła je Rada Pedagogiczna. (dowód: akta kontroli str. 16-19 i 131-132)
4. Nie wyegzekwowano od dostawcy dostarczania warzyw i owoców w ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” samochodem posiadającym komorę chłodniczą, chociaż produkty te – zgodnie z informacją zamieszczoną przez producenta – wymagały przechowywania w temperaturze od 2° C do 4° C. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że nie zwróciła uwagi, na fakt dowożenia owoców i warzyw samochodem bez komory chłodniczej, ponieważ nie stwierdziła, aby kiedykolwiek dostarczono produkty nieswieże lub uszkodzone. Dodała, że niezależnie od powyższego problem ten zasygnalizuje dostawcy. W dniu 24 października 2016 r. warzywa i owoce dowieziono samochodem – chłodnią. (dowód: akta kontroli str. 127-130, 132 i 224)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

1. Przeprowadzone przez Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku badanie serwowanych w Szkole posiłków²⁰ wykazało że:
 - wyliczony udział energii z białka wynosił 33,2%, chociaż zalecany²¹ to 10-15%,
 - wyliczony udział energii z tłuszczu wynosił 12,5%, podczas gdy zalecany to 20-35%,
 - udział energii z węglowodanów wyniósł 56% (zalecany poziom 50-70%),
 - w analizowanej racji pokarmowej oznaczona laboratoryjnie zawartość chlorku sodu wynosiła 4,5 g. Według zaleceń w posiłku obiadowym spożycie soli nie powinno przekraczać jednak 1,5-2 g²². (dowód: akta kontroli str. 133-135 i 229-230)

Z ustaleń kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Suchowoli wynika, że nadzór nad prawidłową realizacją umów zawartych na dożywianie uczniów szkół podstawowych powinien sprawować kierownik MGOPS. Realizując ten obowiązek dokonywała ona wyłącznie „weryfikacji” jadłospisów opracowanych przez Spółkę, nie sprawdzając jakości prowadzonych usług żywieniowych w szkołach.
2. Na dzień rozpoczęcia kontroli NIK Szkoła nie zapewniała uczniom dostępu do niegazowanej wody pitnej w postaci butelkowanej lub z dystrybutora, chociaż na wymóg zapewnienia dostępu uczniom do takiej wody uwagę zwracał m.in. Główny Inspektor Sanitarny²³ i Minister Edukacji Narodowej, Minister Zdrowia oraz Minister Sportu i Turystyki²⁴. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że Szkoły „nie stać” na zakup

¹⁹ Dz. U. Nr 61 poz. 624, ze zm.

²⁰ Na zlecenie NIK, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce przeprowadził kontrolę oceny żywienia serwowanych posiłków (do badania pobrano próbkę obiadu z dnia 12 października 2016 r., w skład której wchodziła: zupa, chleb, pieczeń wieprzowa, ziemniaki, surówka z buraków gotowanych oraz kompot).

²¹ Kryteria – „Normy żywienia dla populacji polskiej – nowelizacja”. Redaktor naukowy: prof. dr hab. med. Mirosław Jarosz, 2012.

²² Kryteria – „Zalecenia dotyczące wartości odżywczej posiłków, ze szczególnym uwzględnieniem obiadów w szkole”, Traczyk I., Wolnicka K.

²³ Zalecenia sformułowane na konferencji prasowej inaugurującej kampanię „Zawodniacy”, która odbyła się 16 października 2013 r.

²⁴ Stanowisko w sprawie działań podejmowanych przez szkoły w zakresie zdrowego żywienia.

butelkowanej wody pitnej i urządzeń dozujących. Sprzedaż wody mineralnej rozpoczęto w sklepie szkolnym, który uruchomiony został z dniem 17 października 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 127-132, 218 i 224)

2. Wykorzystanie środków finansowych na realizację programów

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie wyodrębniała będących w jej dyspozycji środków finansowych na działania prewencyjne w zakresie przeciwdziałania występowaniu u uczniów nadwagi, otyłości i niedożywienia. Programy „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole” finansowane były ze środków ARR, a program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ze środków budżetu państwa i budżetu Gminy Suchowola. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: *„większość działań odbywa się w ramach zajęć dydaktyczno-wychowawczych i szkolnych zajęć pozalekcyjnych. Inne prowadzone przez nas prace i realizowane przedsięwzięcia są finansowane ze środków pozaszkolnych (np. obiady, bezpośrednio z budżetu gminy), w tym uzyskiwanych od podmiotów współpracujących ze Szkołą oraz rodziców”*.

(dowód: akta kontroli str. 85-89 i 113-115)

W Szkole nie ustalono procedur weryfikacji ilościowej i jakościowej produktów otrzymywanych w ramach realizowanych programów. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że:

- procedur tych nie ustalono z uwagi na wielkość Szkoły oraz niezatrudnianie sekretarza i księgowej²⁵,
- samodzielnie dokonywała przyjęcia i sprawdzenia produktów (pod względem ilościowym i jakościowym), które później były przekazywane uczniom do spożycia,
- dane o ilości pobranych do spożycia produktów w ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” wykazywane były w odręcznie sporządzanych okresowych informacjach, których nie archiwizowano. Zagadnienie to omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”. W wymaganym zakresie prowadzono zaś dokumentację programu „Mleko w szkole”.

(dowód: akta kontroli str. 28-32 i 85-89)

W trakcie realizacji programu „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole” nie wystąpiły przypadki zmiany liczby dzieci w nich uczestniczących. W konsekwencji nie zawierano aneksów do umów zawartych z dostawcami produktów.

(dowód: akta kontroli str.28-32)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 nie prowadzono ewidencji dostarczonych do Szkoły i udostępnianych uczniom produktów w ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” (według wzoru ustalonego przez ARR²⁶), czym naruszono przepisy § 6 ust. 3 pkt. 1 rozporządzenia MRiRW z dnia 18 czerwca 2015 r. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: *„nie zwróciłam uwagi na konieczność prowadzenia omawianej dokumentacji”*, ponieważ nauczyciele sporządzali (w pisemnej formie) zestawienia o przekazaniu do spożycia otrzymanych warzyw i owoców, które nie wskazywały na występowanie przypadków nieprawidłowości w realizacji programu. Jednocześnie poinformowała, iż zobowiązała dwóch nauczycieli do prowadzenia w roku szkolnym 2016/2017 ewidencji otrzymanych i wydanych do spożycia warzyw i owoców.

(dowód: akta kontroli str. 28-30 i 85-89)

2. W roku szkolnym 2016/2017 nierzetelnie prowadzono ewidencję otrzymanych i wydanych produktów w ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”. W dokumentacji tej wykazano, że w październiku 2016 roku uczniom wydano wszystkie otrzymane opakowania warzyw i owoców oraz 67 opakowań jednostkowych mleka. Faktycznie jednak uczniom nie przekazano jednego opakowania warzyw i czterech opakowań mleka. Wyjaśnienia jednego z dwóch nauczycieli, prowadzącego omawianą ewidencję oraz Dyrektora Szkoły wskazują, że błędy w dokumentacji były

²⁵ Obsługę finansowo-księgową Szkoły prowadzi Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Suchowoli.

²⁶ Załącznik nr VA do Warunków uczestnictwa w programie „Owoce i warzywa w szkole” w roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017.

skutkiem odnotowywania, iż produkty przekazano uczniom, których nie było na zajęciach szkolnych. (dowód: akta kontroli str. 136-161)

3. Nadzór nad wdrażaniem zasad zdrowego żywienia w szkole oraz monitorowanie osiągniętych rezultatów

Opis stanu faktycznego

W Szkole nie ustalono pisemnych zasad monitorowania i nadzorowania realizacji programów wdrażających zasady zdrowego żywienia. Czynności tych dokonywała Dyrektor Szkoły, głównie poprzez:

- bezpośredni udział w realizacji programu „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole” i nadzorowanie przebiegu pozostałych programów,
- niedopuszczanie do realizacji kilku programów w tym samym czasie, w celu uniknięcia zakłóceń, na przykład poprzez wydanie do spożycia w tym samym dniu owoców i warzyw oraz mleka. (dowód: akta kontroli str. 28-32 i 85-89)

W latach 2015 – 2016 ARR oraz Urząd Miejski w Suchowoli nie kontrolowali realizacji programów żywieniowych. W dniu 13 lutego 2015 r. PSSE dokonała kontroli sposobu wdrożenia i realizacji programu „Trzymaj formę”. W wyniku przeprowadzonych badań nie sformułowano uwag i zaleceń stwierdzając, iż realizacja programu przebiega zgodnie z jego założeniami. (dowód: akta kontroli str. 28-31, 100-106 i 224)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Działania edukacyjne i organizacyjne w zakresie prawidłowego żywienia

Opis stanu faktycznego

4.1. W Szkole w latach 2012 – 2016 (do 30 września) zrealizowano 20 różnego rodzaju przedsięwzięć edukacyjnych i organizacyjnych, mających na celu promowanie zasad zdrowego żywienia, w tym w latach 2015 – 2016 na przykład:

- odbył się konkurs na najbardziej zdrową kanapkę oraz pod tytułem „Czy znam te witaminy?”,
- przeprowadzono zajęcia praktyczne dla uczniów klas zintegrowanych pt. „Wesołe kanapki z warzywami” oraz dla uczniów klas starszych dotyczące przygotowywania zdrowych posiłków,
- zorganizowany został pokaz przygotowania koktajli owocowych,
- przystąpiono do upraw ziół (w roku szkolnym 2015/2016),
- poruszano tematykę zdrowego odżywiania na stronach internetowych Szkoły oraz przedstawiono w kronice szkolnej,
- zagadnienia właściwego żywienia i kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych omawiano z rodzicami uczniów. (dowód: akta kontroli str. 46-47, 56-57 i 125-126)

Zrealizowane w latach 2015 – 2016 działania odpowiadały wymogom § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu realizacji środków towarzyszących, które służą zapewnieniu skutecznego wykonania programu „Owoce i warzywa w szkole”.²⁷ Z omawianych działań corocznie sporządzono informację, którą przekazano do Dyrektora Oddziału Terenowego ARR w Białymstoku, stosownie do postanowień § 2 ww. rozporządzenia. (dowód: akta kontroli str. 46-47 i 56-57)

4.2. W ramach programów „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko w szkole” i „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” nauczyciele propagowali spożywanie dostarczanych do Szkoły produktów, które wydawane były na przerwie międzylekcyjnej (od 9⁵⁵ do 10⁰⁵ i od 11⁴⁰ do 12⁰⁵). Drugie śniadanie uczniowie spożywali w trakcie pierwszej z wymienionych przerw. Dzieci przebywające w oddziale przedszkolnym posiłek spożywali razem z nauczycielem, a uczniowie klas I-VI oddzielnie. W czasie ww. przerw uczniowie pozostawali pod opieką nauczycieli dyżurujących. (dowód: akta kontroli str. 127-130)

²⁷ Dz. U. z 2014 r. poz. 1151.

4.3. Działania edukacyjne w zakresie prawidłowego żywienia prowadzone były przez nauczycieli zatrudnionych w Szkole, którzy nie posiadali wykształcenia z zakresu dietetyki oraz nie przeszli przeszkolenia w tym zakresie. Działania te wsparto materiałami informacyjnymi, które także przeznaczone były dla rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 81 i 99)

4.4. Szkoła posiadała różnorodne materiały informacyjne dotyczące prawidłowego żywienia. Między innymi w jej siedzibie wywieszono pięć plakatów promujących zdrowe odżywianie, w zasobach bibliotecznych posiadano trzy tytułów książek promujących prawidłowe nawyki żywieniowe i odżywianie, cztery prezentacje multimedialne i dwa filmy edukacyjne.

W Szkole nie eksponowano reklam żywności niezalecanej.

Szkoła w bieżącym semestrze szkolnym zamierza rozpocząć propagowanie spożycia zdrowej żywności, poprzez sprzedaż w sklepiu szkolnym suszonych owoców, batoników zbożowych i soków owocowych.

(dowód: akta kontroli str. 99 i 127-130)

4.5. W ocenie Dyrektora Szkoły bardzo dobrze przebiega współpraca z rodzicami w zakresie kształtowania nawyków żywieniowych dzieci, ponieważ rodzice chętnie angażują się w działania Szkoły i je wspierają. Z ankiet uzyskanych od 21 rodziców wynika, że 10 dobrze ocenia podejmowane przez Szkołę działania w celu kształtowania nawyków żywieniowych, siedmiu raczej dobrze, a czterech rodziców nie miało w tej sprawie ugruntowanego stanowiska. Nauczyciele Szkoły w przeprowadzonych badaniach ankietowych podali, że:

- większość rodziców wspiera działania Szkoły prowadzone w omawianym zakresie; odmienne stanowisko wyraziło dwóch z ośmiu ankietowanych,
- największe trudności w kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych dzieci wynikają z niepoprawnych nawyków żywieniowych wyniesionych z domu (sześć wskazań), reklam niezdrowej żywności w mediach (cztery) oraz upodobania do przekąsek (dwa).

(dowód: akta kontroli str. 85-89, 116-124, 146-216)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Odbieranie indywidualnych zgód od rodziców/opiekunów na udział ich podopiecznych w programie „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”.
2. Prowadzenie rzetelnej ewidencji dostarczonych i wydanych uczniom produktów w ramach ww. programów.
3. Przestrzeganie kompetencji organów Szkoły przy uchwalaniu programu wychowawczego i programu profilaktyki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

²⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

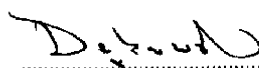
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

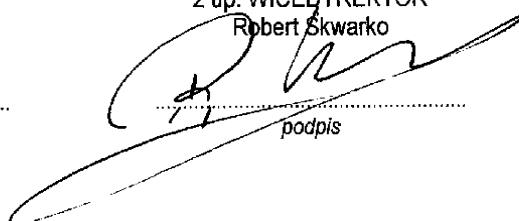
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 29 grudnia 2016 r.

Henryk Dąbrowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis